

K. g. 25
2we

SANCTISSIMO AC BEATISSIMO PATRI

ET D. N. CLEMENTI VIII.
PONTIFICI MAXIMO

CAESAR BARONIVS CONGREGATIONIS
Oratorij presbyter sempiternam felicitatem.

DIVINO plane nutu factum esse videtur, Beatissime Pater, vt qui tempore Sixti Quinti sanctæ memoriæ Pontificis Maximi Annales nostri in lucem prodire cœperunt, eorundem tomus quartus, quarto tibi eiusdem in sede Pontificia successorii iure debitus persoluatur; & quidem auspicijs felicissimis, afferens secum sua tractatione quatuor illos Orientalis Ecclesiæ vertices, sanctissimos Episcopos atque Doctores, Magnum Athanasium, Basilium itidem Magnum, Gregorium Theologum summum, & Ioannem eloquentia maximum cognomento Chrysostomum; cumq. ijs adducens quatuor Occidentalis Ecclesiæ culmina, fidei columnas, luminaria magna, Orbis miracula, Hilarium,

Hieronimum, Ambrosium, & Augustinum; tan-
torum Patrum corona cingens thronum tuum,
ipsis quoque Angelis venerandum. Præclaris igitur
hisce comitibus animosior offert sese sacro conspe-
ctui tuo quartus hic mihi genitus partus, tibi vero
Genes. 27. primogenitus, expetens vti primogenitus a te bene-
Genes. 49. dici, necnon quarto loco nato filio impertitam a Ia-
cob benedictionem accipere: sed, nimirum vtilius,
tua Sanctitas ad declinandam inuidiam, duas hæc
benedictiones vna illa compensabit, qua caelestia
eademq. perennia tribuuntur: Hanc vt consequi
merear, oro cupioque iisdem apud te existant tan-
ti proceres intercessores: quos ista tua erga me be-
neficentia tibi concilians, alijsque demerens offi-
cijs, magna ab eis exigere poteris beneficia, ha-
biturus eos tibi iugiter assistentes in rebus difficil-
limis consultores, consolatores in aduersis, in ad-
uersarios propugnatores, & adiutores in pastorali
onere sustinendo; tantoque vallatus agmine bea-
torum, omnia bene cœpta felicioribus successi-
bus profsequaris, vt Ecclesiæ gaudium impleatur:
Quæ quidem post innumerabiles clades, postq.
tot Romanorum Pontificum breui temporis spatio
funera, ad electionem tuam diuinitus inspiratam re-
spirans tandem, lugubria vestimenta deposuit, ac-
Isai. 61. cipiens a Domino, secundum diuinum oraculum,
oleum gaudij pro luctu, pro cinere coronam, &
pro spiritu mæroris pallium laudis; ad spem quoque
maiores erecta, vt in te quod sequitur impleatur;

nimirum, deferta a sæculo ædifices, ruinas antiquas erigas, & dissipatas ciuitates instaures, ipsas nempe Ecclesias ad fidem restituas iam ab impietate prostratas. Maiore vero perfunditur gaudio, cum tantæ erigendæ molis iacta iam videat fundamenta, & optata diu surgere mœnia a terra, erigiq. super bases suas ingentes columnas, dum ad summos honores optimos quosque prouehis. Accedit ad lætitiæ cumulum, quòd aspiciat diu extorrem restitui Ecclesiasticam disciplinã, vigilare morum censuram, reuiuiscere sui obseruantia leges, sacrosq. canones pristino nitore florescere, cohiberi improborũ audaciam, postliminio reuocari exulem probitatem, sacrarumq. rerum scientiam excoli vehementius.

Ingens plane se hic aperiret curriculum orationi meæ, si vellem eam per amplissimum campum virtutum tuarum laxatis quasi habenis immittere: sed illas vt contraham, facit perpetua atque admirabilis modestia tua, qua soles laudes existimare iacula, & hostes credere laudatores. Sed quando hoc mihi nulla ratione conceditur; reliquum est, vt (secundum illud Apostoli: Siue excedimus, Deo: siue sobrij sumus, vobis) ^{2. Cor. 5.} quoniam cogitur oratio per tuas laudes transilire ieiuna; eandem concitatam semel, sinam effuso cursu prorumpere in laudes Dei, & vberes gratiarum actiones, in quibus nullam timere possit inuidiam, nec suspensionem adulationis incurrere, cum & impellatur religione, atque vrgeatur ex debito. Etenim quis impie & in-

grate nimis tot tantaq. Dei dona tibi pro salute omnium attributa duxerit esse obuoluenda silentio & iniqua obliuionis veluti nube obscuranda, ac non potius pro illis Deo optimo maximo omnium bonorum auctori immortales immensasq. gratias & agendas & habendas esse censuerit? cum vel
Deut. 39. ab ipsis incunabulis sua prouidentia (vt vna Prophetæ sententia cuncta complectar) te circumdlexerit & docuerit, & custodierit vt pupillam oculi sui: parentem illum in primis tribuens, maximum nostri sæculi decus; qui cum sapientia polleret ac rerum scientia, duabus hisce alis te sicut aquila prouocans ad volandum pullum suum, docuit suo ductu ima despiceret, ac sublimia petere quàm celerimo volatu: Sed cito nimis, altius se efferens, & se in cælestibus abdēs, ab oculis subductus est tuis: verum reliquit tibi, quem sequereris ducem præuium, morum magistrum, virtutum viuum exemplar, Ioannem clarissimæ memoriæ germanum fratrem tuū, magnum illum S. R. E. Cardinalē quauis laude maiorem: qui prouidum agens aurigam creditæ sibi quadrigæ, quatuor fratres summa concordia moderatus, dignos Apostolicæ Sedis dignis obsequijs mancipauit: te vero præcipue propensiore cura atque solertiore industria, veluti præscius futurorum, ad perfectiorem imaginem probitatis excoluit, ad hoc a Deo tam diu cæli ciuis agere permisus in terris, donec susceptum opus absolueret: Qui ex hac vita recedens, amplissimi te patrimonij

nij reliquit heredem, sapientiæ scilicet ipsius fidei a Deo commissæ, in te postea plene atque integre transferendæ; quæ indiuidua tibi semper socia iungeretur & comes, confessura tecum in eminentioribus Ecclesiæ tribunalibus, progressura pariter ad remotiores prouincias in Romanæ Ecclesiæ honestissimis functionibus, conciliatura tibi Reges & Principes, ac cuncta denique dextere confectura: qua item duce tandem tu, quasi alter David, fratrum tuorum natu minimus, Maximus Pontifex exorirere: vt merito gratias Deo referens, illud ipse eiusdem Davidis v surpare possis: Tenuisti Psal. 72. manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxisti me, & cum gloria suscepisti me.

Cum igitur pro his donis a Deo tibi cõmuni hominum bono concessis diuinæ bonitati ab omnibus sint gratiæ agenda: mihi certe id potissimum incumbit ex munere, quòd in te Clemente Deus optimus maximus summum illum Clementem Petri Apostoli successorem mihi præstitit rediuuium, cum eundem quem refers nomine, præteferas exemplo, insistentq. tanti præcessoris vestigijs, sicut ille ad scribendas res gestas Notarios septem delegit, ita tua sanctitas æque sciens tantam haud negligendam esse prouinciam (quam S. Augustinus Aug. de vera relig. c. 7. expendens, magna fiducia dixit, Christianæ religionis sectandæ esse caput historiam) ad proseguendos cœptos Annales Pontificia munificentia opus vrgere non cessas. Quo quidem nomine ma-

ximas Deo Patri luminum gratias agere debeo,
qui ad lucubrationum mearum lucem, tantam lu-
cernam latentem sub modio super candelabrum
constituit, illudq. meis chartis perobscuris admo-
uit, quo tanto fulgore illustratae splenderent:
Ad cuius lumen elucubratum quartum hunc eo-
rumdem Annalium tomum tibi ipsi, vt Christi
Vicario, tuis aduolutus pedibus, libens do, dono,
dicoq. Tu vero, Summe Sacerdos (quod sacri
Leuit. 23. muneris est) oblatum manipulum ad Deum ele-
ua, vt consecretur, vt sic in eo reliqua messis bene-
dicatur. Vale Beatissime Pater, teq. in omni-
bus vijs tuis Dominus feliciter antecedit.

OCTAVIO PARAVICINO

S. R. E. P R E S B Y T E R O

CARDINALI AMPLISSIMO

CAESAR BARONIUS FELICITATEM.

E C T E sane atque ordine, Cardinalis amplissime, antiquo iure sancitum est, ut cederet terræ arbor, in qua primum emisit planta radices. Qua ratione ius aliquod tibi quæsitum esse in nostris Annalibus vendicandis, æque consentio: etenim quos modo vides in arborem excreuisse, olim extitit pusillus furculus in tuo solo plantatus, cum apud te degerem adolescens. Verum cum tempus adsit, ut & tu exigas & ego reddam fructus ex arbore: ecce quartum affero Annalium tomum. In cuius oblatione intelligas velim, vel ex hac parte nihil esse, quod queri possis, eos qui ante cufos acceperunt, tibi esse prælatos: cum diuina lege *Leuit. 9.* constet, quarti anni arborum fructus esse omnium præstantissimos, dignosq. solos habitos qui Deo darentur, inferrenturq. diuino conspectui: Ut hanc etiam ob causam, cum exhibeam potiora, cunctationem hanc non ingrati animi, sed propensioris studij indicem esse sentias: cum alioqui recorderis te puerum olim decerpisse eorumdem tenella manu primitias, dum in candidum illum cupidumq. discendi animum tuum res gestas sanctorum Patrum quotidianis sermonibus instillarem, quas in nostri Oratorij auditorio mira venustate atque lepore, magna audientium voluptate ac plausu consueuisti annis pluribus recitare, admirantibus cunctis in puerili ætate senilem in dicendo maiestatem atque facundiam, iunctamq. cum simplicitate prudentiam. Talibus namque tantisq. primordijs tua meruit pueritia consecrari: cum & non vnus Chironis manus, sed certatim plurium sanctissimorum virorum sedulitas, summa industria, & assidua sollicitudo, longo tempore ad pulcherrimum virtutis exemplar te componere atque efformare studuerint. At cum adoleuit ætas maiore incremento propagata virtutum: optime accidit, ut antequam conijcere posset in te oculos Aegyptia petulans; virgo illa castissima non habens ma- *Genes. 39.* culam neque rugam, Dei Ecclesia te suis præuenerit optatis amplexibus, arctoq. amoris nodo deuinxerit, cum sacris ordinibus obligauit; astrinxerit vero tenacius, cum ut primum per ætatem licuit, te sibi adiunxit in sponsum spiritualium foedere nuptiarum: cuius sacri connubij pronubum esse voluit magnum illum Mediolanensis Ecclesiae Archiepiscopum, S. R. E. Cardinalem dignæ memoriæ, Carolum Borromæum.

Cum vero in ea functione tibi ipsi, & ei qui te summo initiauerat sacerdotio, cumulate responderes, & numeris omnibus satisfaceres: quod exiguus palæstræ locus ad experimentum virtutum visa sit vna Alexandrina Ecclesia; Sixtus Quintus sanctæ memoriæ Pontifex Maximus ad latiore te campum perduxit, & difficiliora certamina præparauit, cum ad Heluetios Nuntium mi-

fit, comprouincialiumq. Ecclesiarum Apostolicam uisitationem adiunxit. Quot autem hic mihi facta, & quanta tui cum laude, quæ a te utroque in munere exierunt, recensenda essent, nisi scirem me epistolam scribere, & non encomium texere? Quid demum? Agentem tamquam Abraham in Montanis, operi instantem, atque laboribus insudantem, ex inopinato quæsiuit te tui cupida diu purpura, non tu illam; ornauit te, quo ipsa tuis virtutibus ornaretur, cum religiosæ memoriæ Gregorius Papa XIV. cooptauit te in sacrum Senatum, allegens in numerum S. R. E. Cardinalium. Talem uero cum te hoc tempore conueniant, inueniantq. Annales nostri, quanta nos putas gestire lætitia? quæ etiam gratior atque iucundior efficitur memoria tristium. Etenim totius uitæ tuæ in hanc usque diem transactæ periodo quamdam mihi imaginem repræsentas Iacob ob pacem uoluntarie exulantis, atque tandem ad propria cum coniugibus & liberis magna cum gloria reuertentis; cum te sponte ob tranquillitatem extorrem, duplicis dignitatis splendore conspicuum, Deo reduce, receperimus; in quarum altera Liæ fœcunditatem, in altera Rachelis pulchritudinem contemplemur. Hæc cuncta adeo grandia Dei beneficia haud otiose ob oculos ponere, & in mentem tibi reuocare putauimus, scriptisq. nostris omnibus testata relinquere, quo scias plures magnarum rerum tibi exactores imminere, Deum in primis atque homines, addam etiam & te ipsum: etenim nemo abs te importunius exiget, quàm existimatio ipsa tua tecum a pueritia parta, in diesque incrementis maioribus aucta, cui non satis sit præstare communia, cum singularia quædam atque adeo mirifica postulet; licet de exactione secura, non quærat de fide tua dubitans fideiussorem. Ceterum quod mearum partium reliquum est, rem paucis absoluam, quòd non uerbis, sed rebus mihi tecum transigendum sit. Age iure tuo, utque tua uendica tibi mea cuncta: nihil enim iustius contingere poterit, quàm si quæ Cæsaris labore parantur, debeantur Octauio augustiora conanti. Vale.

STANISLAI CARNCOVII

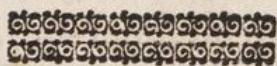
ARCHIEPISCOPI GNESNENSIS

METROPOLITANI REGNI POLONIAE

Epistola ad Auctorem

DE TRANSLATIONE ANNALIVM

in linguam Polonam.

ADMODVM REVERENDE IN CHRISTO PATER
nobis carissime & obseruandissime.

EFFICIVM fraterna charitatis, qua Christiana fidei religionisq. communionem colligamur, hoc a me (licet tibi de facie non sim notus) iure quodam suo postulat, ut tibi commune in Christianam Rempubli- cam abs te profectum bonum gratuler, Annales nempe Ecclesiasticos nuper abs te editos, gaudiumq. meum non vulgare, quo sum ex hoc laborum tuorum fructu eximie affectus, apud te expromam. Cum enim primum atque alterum eorum Annalium volumen auide perlegissem (sero enim in manus meas peruenerunt) egi tantas, quantas animus meus capere potuit, Deo bonorum omnium auctori gratias, qui in necessarijs Ecclesiae suae prouidit opportuno tempore, tibiq. non modo mentem & voluntatem indidit ad opus arduum, difficile, propeq. immensi laboris, in quo annos, ut scribis, triginta desudasti, suscipiendum, sed etiam vires facultatemq. praestitit ad perficiendum. Tuum vero peectus plenum pietatis & amoris in Deum, plenum omnis doctrinae ac scientiae, absens, absentis tamquam praesentis, dum libros euoluerem, cupidissime sum exosculatus, atque incredibili tui studio accensus. Natura enim ipsa optima duce, cupide ferimur in eorum amorem, qui insigni una aliqua virtute excellunt: in eorum vero qui pluribus, cupidius: qui autem non modo pleni ipsi sunt caelestibus istis diuinisque dotibus, sed & alios iisdem locupletare solent, hos uti vasa diuini Spiritus, eiusq. donorum a Deo electa, omnium maxime suspicimus & veneramur, capimurq. summo & admirabili eorum amore. Iampridem ego de te multa a nostris hominibus, qui te in nostram gentem suauiter effusum narrabant, mea magna cum voluptate audieram, perspexeramq. emendato Martyrologio tuam pietatem, & studium Dei gloriae propagandae, eiusq. Ecclesiae ornandae. Sed

cum

cum Annalium volumen primum, ac postea alterum in manus nostras venisset, hæc mihi in te tanto illustriora visa sunt, quanto es vastius pelagus non modo ingressus, sed prope emensus. Ac repetenti quidem mihi memoria diuina bonitatis consuetudinem, quam in Ecclesia istius militantis regimine ab ipsis eius incunabulis retinet, videntur semper nouis morbis noua remedia fuisse subministrata. Ita (ut recentiora, & quæ sub aspectum nostrum venerunt, tantum attingam) cum Lutherus hæresis suæ virus effundere cœpisset, quo maxima Europæ pars infecta fuit, quodq. sectas innumeras inter se admodum dissectas peperit: excitatus fuit clarissimus Societatis Iesu ordo, qui cum alijs pro Ecclesia laborantibus, hac pestifera lue mortalium animos liberaret: ex qua cum alij plurimi viri Dei spiritu pleni, omniq. genere scientiæ ac doctrinæ instructi, tamquam ex equo Troiano prodierunt, tum nuper Robertus Belarminus prodijt, quem tu inexpugnabilem aduersus hæresim turrim, editis in lucem disputationibus de fidei nostræ controuersis, extruxisse scribis. Ita cum Centuriatores, figmentis mendacisq. suis, historijs Ecclesiasticis tenebras offudissent: te potissimum elegit Dominus, qui tenebras istas depelleres, lumenq. clarissimum Orbi vniuerso afferres; totumq. Ecclesiasticum edificium, tecta nimirum, parietes, & fundamenta, atque adeo Hierarchiam ipsam, non modo vallo, muroq. inexpugnabili, historiæ nimirum veritate, cingeres & munires, sed etiam armatura aduersus hæreses, dum controuersas quæstiones doctissime pertractas & explicas, cumulate instrueres. Ostendisti igitur, uti optimus artifex, augustissimi adificij, militantis nimirum Ecclesiæ origines, pugnas, victorias, trophæa, & incrementa: ostendisti perpetuam & non interruptam Romanorum Pontificum a Petro Apostolorum principe successionem: ostendisti denique summa nostræ fidei firmamenta, utpote traditiones Apostolicas, fidei dogmata, Petri in Ecclesia primatum, S. S. Romane Ecclesiæ maiestatem, Conciliorum auctoritatem, vetustissimumq. sanctorum Patrum de diuinis Scripturis sensum: quibus omnibus Catholica fides magnopere firmatur, omnisq. impietas & hæreticarum figmenta ita deficiunt, sicut deficit fumus, & sicut fluit cera a facie ignis, sic illa quoque peribunt & euanescent. Iam si tuæ narrationis modum, genusq. dicendi, quo ego magnopere delector, deprædicem; principium facilius quàm finem inueniam; tuq. ipse fortasse, quamlibet verissima scriberem, assentari me tibi putares. Sed vere tibi a me dictum velim credas, admirari me in hoc immenso opere magnarum variarumq. rerum in te scientiam, multarum linguarum peritiam, historiæ tam sacrarum quàm profanarum cognitionem, accuratamq. & exactam antiquitatis inuestigationem, siue ex veterum lectione, siue ex numismatibus,
siue

sue denique ex vetustissimis arcuum triumphalium, columnarum, porticum, templorum, aliarumq. vetustissimarum aedium inscriptionibus: quae omnia ita historia tua accommodas, ut manifestum sit, necessarias eas res unicuique fuisse ad texendum tantum opus. Igitur tam magna & ampla talenti tibi crediti lucra atque proventus, bonorumq. omnium studia, qui pro tua incolumitate mecum una Deum optimum maximum precantur, ex animo gratulor. Et ut alia omnia, quae restant, volumina, quaeq. te facturum editurumq. promittis, quam citissime nobis prodas, ad Iesu Christi gloriam ex animo opto, atque abs te maximum in modum peto: operamq. tibi meam & facultates omnes, tanta quanta sunt, ad eam rem polliceor & defero. Et si permittes, curabo, ut in Collegio Patrum Societatis IESV Calisy, nuper a me fundato & erecto, in linguam nostram Annales isti transferantur, ut tu veluti civis Polonus de universa Republica Ecclesiastica optime meritis, nostro nobiscum idiomate loquaris. Data ex Arce nostra Louicien. V. Mensis Augusti, Anno Domini M. D. XCII.

Reu. P. V.

Studiofiss. amicus & frater

Stanislaus Carnouius Dei gratia Archiepiscopus Gnesnen.
Legatus Natus, Regni Poloniae Primas, Primusq. Princeps.

ILLVSTRISSIMO
AC REVERENDISSIMO D.
STANISLAO CARNOVIO
ARCHIEPISCOPO GNESNENSI, LEGATO NATO,
REGNI POLONIAE PRIMATI,
PRIMOQVE PRINCIPI S. P.

LITTERARVM tuarum ipsa dumtaxat inspe-
ctione, Praesul amplissime, magna admiratione affe-
ctus sum, ubi eas a viro tanto datas ad me novi, nem-
pe ab Archiepiscopo Gnesnense, Legato, Polonia totius
Primate, primoq. Principe, natalibus praesecturisq.
adeo nobilitato, & quod ceteris praestat, ob res pra-
clare gestas, egregia vita meritis summa gloria insi-
gnito: qui regalis sacerdotij functione, & sacerdotalis principatus ministe-
rio, sacerdotem simul agens & Principem, principem locum in utroque
sis facile consecutus; dum Archiepiscopi sedulam vigilantiam, Legati soli-
citem fidumq. ministerium, Primatis praecipuam diligentiam, ac denique
Principis robur indefessum, inuictumq. animum in omnibus quam absolu-
tissime exhibes: adeo ut perditissimis his deploratisq. temporibus, maxi-
mo Dei beneficio, cum quatuor hisce muneribus factus sis plurimis causa
salutis, de te Propheticum illud occinere iure liceat: Quadriga tua salua-
tio: itemq. faustis vocibus acclamare: Currus Israel & auriga eius: qui
& una simul quadripertito munere, quatuor munia expleas personarum
Moysis, Aaron, Hur, atque Iosue, sicq. insint quatuor facies vni, dum
quorum personam geris, eorumdem quatuor virtutes reddas, officiaq. per-
soluas. Ad haec, inquam, adeo admiranda, ipso primo tuarum litterarum
intuitu, immenso fulgore praestriictis oculis, pallens obstupui: verum ipsas
perlegens, mox excussio pallore, erubescere coepi, ubi inspexi immensas, quas
mibi laudes aggeras, exaggerasq. dicendi facundia, cum me illis longe im-
parem ac prorsus immeritum esse sentirem. Sed caue, ne exactius cuncta
scrutatus, inuenias (quod est in fabulis) pro virgine ceruam, vel si ex diui-
nis Scripturis petatur exemplum, conspicias pellitum pro Davide simula-
crum; suffundarisq. ipse rubore, dum ab illa imagine abhorre me senseris,
quam sinxeris tibi animo, atque stylo formaueras. Sed est plane, ut hoc
quoque nomine immortales tibi gratias agam; quod probe intelligam, vehe-
mentem amoris vim, quo me prosequeris, haud patientem angustiis arctari
limitibus, redundantia quadam in plures laudationum exitus erupisse, flu-
xisseq.

xisseq. magno impetu in flumina beneficentiae, cum adeo liberaliter non solum operam tuam spondeas, sed & facultates, tanta quantae sunt, ut ais, sponte offeras. Verum liceat illud Apostolicum usurpare: Quero vos, non vestra. In his enim quae opus sunt, satis abunde suppeditat mihi Romani Pontificis Clementis munificentia. Ceterum quod ad tuam amplitudinem spectat: plus quam satis abs te meis rebus consultum erit, si me inter clientes tuos annumeres; si vero & inter amicos, summum adicies gratiae cumulum, generoso animo tuo dignum.

Quod autem a me exigis, impartiri tibi licentiam, ut Annales nostri in Polonorum linguam vertantur, ipseque Polonus effectus, cum Polonis communi idiomate loquar, cum id existimes ad expugnandos hereticos haud leuiter profuturum: imitari plane visus es mihi fidei patrem Abraham, qui ad debellandos quinque Reges, satis sibi putauit armare vernaculos; & sequi Dauidem, qui regis neglectis armis, rusticis telis est progressus ad pugnam: quippe qui probe noueris, noua bella Dominum elegisse, in quo qui est infirmior, ille potentior habeatur. Accurro igitur summa alacritate tanto classico excitatus ad bellum, inherens tibi strenuo ac pugnandi perito, ut armiger Ionatha. Annuat votis Deus, ut tuos labores ac studia, diuina aspirante potentia, laeta victoria consequatur: concedatque mihi Euangelica promissione, ut qui lingua locuturus sum noua, serpentes pariter tollam. Sciant velim Poloni mei, omnia nostra patere ipsis: nec id quidem recens, sed iam pridem iisdem nostros oppigneratos esse labores, cum olim Romae iacebantur Polonorum Collegij fundamenta. Sed quod ille plane visus est ad experiendas vires amoris nostri erga Polonos angustus palaestra locus: ecce vocati in latum campum, leti progredimur, non paucis tantum, sed uniuersae prouinciae profuturi, sub tanto ductore fortes, licet vires nostras pertenuis formidemus. Quod vero per viros religiosissimos, eosdemque eruditos ac maxime pios, affirmas nostros Annales fore reddendos linguae Polonae: nihil hoc potuit nunciari gratius atque iucundius. Si enim Doctor Gentium Paulus, aduentu Titi, quo vivebatur interprete, magno affectus est gaudio: quanta ego debeo gestire laetitia, tot simul nactus Apostolicos viros interpretes? Porro huius adeo gratiae petitionis tuas ipsas litteras testes, futuras posteris perpetuum monumentum, nostri qui sub prelo est quarti Annalium tomi frontispicio perspicuas cunctis affigendas curabimus, vocalem titulum, & semper loquentem inscriptionem praegransibus signatam notis summa tua erga me beneuolentia. Quin & has nostras eisdem subiiciemus litteras, quae pro foribus eorundem Annalium veluti ianitores excubent, patientes indices non concessionis solum, sed & mei erga amplitudinem tuam studij & obseruantiae: quae itidem cunctis ingredientibus notum faciant, & quae intus sunt, & omnia denique nostra, nostris exposita esse Polonis, ipsis dicata, ipsorum semper inseruitura commodis: Quibus bene precamur, ac cupimus acceptam eos a maioribus Catholicam fidem integram illibatamque
seruare,

seruare, utpote digito Dei scriptam, cum innumeris ipse eam miraculis confirmarit: agnoscantq. pastorem suum, sanctorum Antistitum legitimum successorem, veraq. fidei & paternarum traditionum heredem, earumdemq. acerrimum defensorem: cuius Apostolatus vos ipsi credentes (quos appello) signa estis in Domino, qui ab eo pastoralis studio reuocati estis ad caulas; & cum essetis oues errantes, iam conuersa fuistis ad pastorem & Episcopum animarum uestrarum, quod pro magno miraculo sit posteris commendandum: cum, ut taceam alia multa, in amplissima ciuitate, ubi duos Catholicos vix fuerat reperiri, egre totidem nunc hereticos numerari contingat: ut hac ex parte sit Magno illi Thaumaturgo Gregorio comparandus, ne temere dicere videar, preferendus: nam ille & plures numero Christianos reperit; diemq. obiens, totidem Gentiles, nempe septemdecim post se reliquit.

At tu ipse, validum Ecclesie Catholicae propugnaculum, vale: tibiq. iam etate longaeuo concedat Deus, ut instar sanctissimi Simeonis, antequam ex hac vita recedas, exoptatam, diuq. expectatam plenam videas redemptionem Israel, vniuersum inquam Polonorum populum fidei Catholicae restitutum. Romae. prid. Kal. Octobr. M D XCII.

Illustrissimæ ac Reuerendiss. D. V.

Seruus addictissimus Cæsar Baronius.

S I X T V S P A P A V.

DILECTO FILIO CAESARI BARONIO SORANO

PRESBYTERO CONGREGATIONIS ORATORII

N V N C V P A T A E.

DILECTE Fili, Salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum dilectus filius noster Antonius tt. SS. Ioannis & Pauli presbyter Cardinalis Carafa nuncupatus Bibliothecarius Apostolicus nobis retulerit, a te primum Annalium Ecclesiasticorum volumen editum, aliaq. propediem edenda esse, opus non minus docte quam fideliter a te scriptum, & ad totius antiquitatis Ecclesiasticæ notitiam comparandam valde utile: quibus nimirum non tantum res gestæ exacte per annos singulos recensentur, & quæ de his obortæ sunt controuersia elucidantur, sed etiam ipsi Apostolicarum traditionum fontes purissimi aperiuntur, atque hæreticorum mendacia confutantur: Nos, qui eruditorum omnium fouere solemus ingenia: cum tuam in primis industriam, & egregiam pro Catholica Ecclesia nauatam operam magnopere in Domino commendemus: Cupientes, vt ijdem a te editi, vel edendi Annales Ecclesiastici ad integram rerum veritatem custodiendam seruentur penitus incorrupti, & quam diligentissime fieri potest, typis excudantur: ac demum ne a quoquam seu negligentia, seu malitia, mendis deformari, aut aliter etiam forsan titulo mutato vel forma, mutari, corrumpi, vel deprauari possint: **MOTV PROPRIO** & certa nostra scientia, omnibus, & singulis Christi fidelibus, præsertim librorum Impressoribus, ac Bibliopolis, quouis nomine nuncupatis, tam in Vrbe, & illius districtu, ac statu, & ditione temporali nobis & S. R. E. mediate, vel immediate subiecta, sub quingentorum ducatorum auri Camerae Apostolicæ eo ipso applicandorum, necnon amissionis librorum atque typorum; quam etiam per totam Italiam, & extra eam vbiuis gentium, & locorum constitutis, sub Excommunicationis maioris latæ sententiæ pœnis eo ipso absque alia declaratione incurrendis; Auctoritate Apostolica, tenore præsentium interdiximus & inhibemus, ne per decem annos a Data præsentium computandos, primum Tomum Annalium a te editum, & alios singulos a te edendos totidem annorum spatio ab vniuscuiusque eorum editione numerando, absque tua licentia imprimere, aliove titulo, vel forma, quouis prætextu mutatos, vel alio quocumque idiomate versos edere, vel sic editos vendere, seu venales tenere audeant, vel præsumant. **MANDANTES** vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & alijs locorum ordinarijs, eorumq. Vicarijs, seu officialibus in spiritualibus, generalibus, ac in dicto nostro statu Ecclesiastico Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & alijs officialibus: vt quando, & quoties per te, vel tuo nomine fuerint requisiti, præmissa contra inobedientes exequantur, & obseruari faciant, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis quibusuis personis quomodolibet concessis, & confirmatis. Quibus omnibus, illorum tenores, ac si ad verbum infererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Volumus autem vt præsentium litterarum exemplis etiam in ipsis voluminibus impressis eadem vbique fides habeatur, quæ ipsis præsentibus haberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris. Die xxvi. Iunij, M D LXXXVIII. Pontificatus nostri Anno quarto.

Tho. Thom. Gualteruius.

